

K čís. 11792/1940

Kancelária

Jeho Excelencii

Msgr. Dr. Jozefovi Tisovi
prezidentovi Slovenskej republiky

v Bratislave.

Dr. Bartolomeja Erdélyiho, hl. fin. radcu v.v.
predprevratového Slováka, žida

byva nateraz v Krupine, Glasovské nám. 5.

o oslobodenie jeho, jeho syna Ladislava
Erdélyiho a jeho manželky, Sidonie Erdélyio-
vej z ustanovení vládneho nariadenia čís.
198/1941.

1 príloha.

V a š a E x c e l e n c i a !

Podal som Vašej Excelencii dňa 24./IX. 1940 v opise pripojenu žiadosť o sprostene mňa a mojho syna zpod následkov židovského zákona. Táto žiadosť bola postúpená pod čís. 11792/1940 Predsedníctvu vlády, a bolo prevedené aj potrebné vyšetrovanie, doteraz však tá žiadosť nebola vybavená.

Na základe usporiadania § 255 vládneho nariadenia čís. 198 z roku 1941 znova predostieram svoju najuctivnejšiu žiadosť o oslobodenie z ustanovení citovaného vládneho nariadenia aj v mene svojho syna, Ladislava Erdélyiho, ďalej rozširujem tuto žiadosť aj na svoju manželku, Sidoniu Erdélyiovu, ktorá, ako verná družka sdielala moje utrpenie.

Dôvody, predostreté v mojej predošlej žiadosti ukazujú vážnu periodu historie Slovenska, a dovolujem si z tejto historie uviesť ešte ďalšie dáta, ako dôvody mojej žiadosti, asice :

Keď bolševici koncom júla 1919 boli vyhnaní so Slovenska, navštívil nás v Šahách pán minister s plnou mocou pre Slovensko, Šrobár, svolal nás do malej siene župného domu, bolo nás asi 20 - 25, lebo česi ešte nedošli.

Boli sme postavení do kruhu, pán minister radom nám podal ruku, potom začal s kamarádkou bezprostrednosťou vyprávať :

Pánovia ! chvála Bohu, že sme tu, je to veľká vec, aj tu zostaneme ". atd.

Po skončení návštevy pán minister sa nám poďakoval za našu prácu a zaspievali sme hymnu.

Ja som tam bol jediným židom, nikoho to však nezarazilo, bol som " našim " bol som " Slovákom ", váženým exponentom Slovenským na horúcej pôde, obyvanej Maďarmi.

Tam bol aj pán plk. Ištok, vtedy nadporučík.

A teraz ?

Byvam už v tretom byte behom jedného roku a už v druhom meste. Vzdor tomu, že som štátným úradníkom vo výslužbe, na svoje staré dni nemám pokoja.

O pár dni pozdejšie navštívil nás na hranici aj francúzsky generál Pellé. Prijali sme ho pred župným domom s veľadôstojným pánom županom, Sahulčíkom na čele.

Bol som váženým členom Slovenských úradníkov a veľadôst. p. župan Sahulčík, katolícky kňaz, bol som nou, židom v priateľskom pomere. Aj potom, keď už nebol županom, navštívil ma v mojom úrade.

Keď veľadôst. p. Sahulčík ešte žije, dozaista pripojuje sa k mojej žiadosti.

Najúctivevejšie opakujem svoju žiadosť, ráčte milostive mne a mojej rodine udeliť výnimku, keďže aj moje chovanie sa a jeho následky svojho času boli výnimkou.

S dokonalou úctou :

J. Bart. Erdélyi

Ladislav Erdélyi

Lidauia Erdélyiová

KANCELÁRIA PREZIDENTA REPUBLIKY

Došlo dňa 23. X. 1941

Číslo 12212

42-2 V 1

538

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

Jeho Excelencii

Msgr.Dr. Jozefovi Tisovi

prezidentovi Slovenskej republiky

v Bratislave.

U c t i v a ž i a d o s ť

dra Bartolomeja Erdélyiho, hl.fin. radcu v.v.

predrevratového Slováka, žida,

býva v Bratislave, Račištorfská 73.

o sprostovanie jeho a jeho syna Ladislava
Erdélyiho, univ.poslucháča, zpod následkov
židovského zákona.

2 prílohy.

Vaša Excelencia !

V roku 1919 trpel som, lebo ako Slovák som sa exponoval a teraz na svoje staré dni musím trpeť, lebo vraj nie som Slovákom.

V sídle župy hontianskej, v Šahách stávkovali v roku 1919 všetci úradníci, riadny beh administratívy bol znemožnený.

Ja a ešte jeden kolega Slovák sme sa dobrovoľne prihlásili a dňa 5. mája 1919 složili sme sľub vernosti.

Z maďarskej časti Šiah bola nám preto sľúbená šibenica.-

Dňa 12. júna 1919 vtiahli maďarskí bolševici do mesta a keď odznely pod a nad balkónom župného domu radostné a vítajúce reči, spontánne vykrikoval mob: "Na šibenicu s vlastizradcami Erdélyim a Nigrinim, obesť ich! /Lámpavasra velök/."-

Štvrtého dňa stáli sme pred ~~válečným~~ súdom bolševikov.-

Aj keď sme boli horko-ťažko vyslobodení z tohoto nebezpečenstva, pre bojkot kolegov boli sme zadelení na ponižujúcu prácu k sovjetom.-

Bojkotovaní sme boli aj naďalej celým obyvateľstvom a preto bol som nútený dať sa preložiť do slovenského mesta.

O týchto veciach vie:

1/ pán plk. Ištók, zemský veliteľ žandárstva, ktorý vtedy

2/ a pán účtovný riaditeľ ministerstva vnútra Mišút,
ktorý bol vtedy hlavným služným.

Vždy a všade hlásili sme sa ja
a môj syn za Slovákov.

Nebol som členom nijakého spolku,
nebol som slobodomurárom. Pracoval som statočne a verne
a vychovával som štátu úradnícky dorast.-

Môj syn tiež je statočný a usilovný
Slovák, svoje štúdia, dokiaľ mohol, absolvoval s vyzname-
naním. Dôkazy pripojujem.

Svoje národné slovenské cítenie
som skoro životom zaplatil.- Čo najuctivejšie žiadam,
ráčte láskave rozhodnúť a usporiadať, aby orgány štátu
mňa ako v minulosti tak aj nateraz a v budúcnosti po-
važovali za Slováka a sprostili mňa i môjho syna nás-
ledkov židovského zákona, lebo som si to zaslúžil.-

Apelujem na slovenské srdce a
cit Vašej Excelencie.

S dokonalou úctou

Poprad, 25.novembra 1941.

O s v e d č e n i e .

Ja, ako miestny farár mesta Popradu dosvedčujem, že p. Ladislav E r d e l y, svoje náboženské povinnosti tak príkladne plní i s celou rodinou, že ho ku všetkým kat. kruhom čo najvrelejšie môžem odporúčať.

Stefan Mnohel

Miestny farár:

Menovaný podal úctivú prosbu o pominutie semitského pomenovania 27.septembra 1941 na kanceláriu Jeho Excelencie Dr.Jozefa Tisu, prezidenta .

